SISEMINISTEERIUM

Pr. Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013, Tallinn

Teie 04.06.2004.a. nr.2-7.1-FA/04/820

Meie 18.06.2004.a. nr 4.1-3-2/4916

Selgitused Riigikontrolli 04.06.2004.a.
kontrolliaruande eelnõule nr 2-4/04/39

Täname Teid võimaluse eest esitada omapoolseid selgitusi ja arvamusi Riigikontrolli 04.06.2004.a. kontrolliaruande eelnõule nr 2-4/04/39 "Riigikontrolli arvamus Siseministeeriumi kui üksikasutuse 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta"

Selgitused punktile 2.1 Märkus

Siseministeerium lähtus eraldise kajastamisel riigieelarvelise eraldise kasutamise lepingu nr 135 punktis 1.2 toodud eesmärgist - rahastada Eesti Apostlik - Õigeusu Kirikule kuuluvate hoonete renoveerimist, mis on oma olemuselt investeering. Eraldis 20 000 000 krooni, mis on kajastatud kontol 3020 "Tulu põhivara sihtfinantseerimisest", ei mõjuta Siseministeeriumi tulemiaruannet, kuna oma olemuselt kuulub eelnimetatud konto kontogruppi 30 "Tulud eelarvest" ja kajastub tulemiaruande real 1.1. "Tulud eelarvest" nagu ka konto 3011 "Tulud eelarvest". Samuti on eraldise maksmine kajastatud õigesti kassalise täitmise aruandes objektikoodiga A1111301, mis tähistab investeeringuid.

Punkt 2.3. Muud tähelepanekud

2.3.2 Siseministeerium on seisukohal, et regionaalpoliitilise laenuportfelli üleandmine ei ole senikaua võimalik, kuni AS Reginvest keeldub dokumente üle andmast. Olukorra lahendamiseks on ministeerium pöördunud kohtu poole. Eelistungil, mis toimus 29.04.2004, esitas ministeerium nõude, et AS Reginvest esitaks nimekirja dokumentidest, mida ta on saanud või loonud Siseministeeriumi ülesandeid täites. Nimekiri on vajalik, et ministeerium saaks täpsustada oma nõuet ja kohtuasja rahuldamise puhul oleks võimalik

SB 015565

RIIGIKONTROLL
Kuupäev
21.06.04 2-7.1-FA/04/820-2

Pikk 61
15065 TALLINN
Reg. kood 70000562

Telefon (0) 612 5007
Telefon (0) 612 5008
Faks (0) 612 5087
E-post sisemin@sisemin.gov.ee

Konto 10002052565002
Eesti Ühispank
Kood 401

kohtuotsust ka täitmisele pöörata. Kohus kohustas AS Reginvesti esitama dokumendid ministeeriumile hiljemalt 29.juuliks 2004.
Kuivõrd kohtumenetlus ei sõltu Siseministeeriumi soovidest ja toimib seaduse alusel sõltumatult, on Riigikontrolli teine ettepanek p.2.4. meile arusaamatu.

2.3.3. Siseministeerium ei pea **põhjendamatuteks** kulutusi, mis on tehtud kommunikatsioonilisest aspektist olulistesse sihtrühmadesse kuuluvatele isikutele. Arvestades nende gruppide huvide eripära, on valitud ka vastavad organisatsioonikingitused. Juhime tähelepanu, et siseministeeriumi avalike suhete osakond on 2003. aasta jooksul olnud ajakirjanikega personaalses kontaktis 2328 korral, neist 289 kontakti on olnud proaktiivsed ehk algatatud siseministeeriumi poolt. Kontaktid on suunatud Siseministeeriumi **põhitegevuste avalikustamisele, seega meie avatuse seisukohalt otseselt meile vajalikud.** Vastuolu avaliku teenistuse eetikakoodeksiga **organisatsioonikingituste** vahetamisest **ametnikule** ei teki, kuna need on tehtud Siseministeeriumi nimel, kõik kõnealused meened on kandnud ministeeriumi kontaktandmeid või logo ja on aidanud ajakirjanikes luua arusaama avatud organisatsioonist ja teadvustada siseministeeriumist loodud kuvandit just selles sihtrühmas, kes kogu avalikkuse arvamust kujundab. Käsitluse erapooletus ja objektiivsus vahendamises kannatanud ei ole - vastupidist tõendab meie ja ajakirjanike kontaktide koguarv e. mõlemapoolne huvi.
Täpsustamist ja korrigeerimist vajab Teie väide nagu oleks tehtud 29 000 krooni eest **kingitusi** sisekommunikatsioonigrupi liikmetele. Tegelikult on need vestid valmistatud ja mõeldud kergestieristatavateks **tööriieteks** siseministeeriumi kriisikommunikatsiooni grupi liikmetele, kellel tuleb alaliselt olla valmis tööks sündmuskohtadel. Juhime tähelepanu et VV kriisikomisjoni juurde kuuluva Riikliku kriisireguleerimismeeskonna meediagrupi esimene koosseis kattub siseministeeriumi kriisikommunikatsiooni grupi koosseisuga. Eririietuse andmine tuleneb vajadusest olla sündmuskohal töötades hästi nähtav ja selgelt eristatav. Seega kulutus otseselt seotud meie põhiülesannetega.

2.3.5. Hanke korraldamise käsiraamatu tellimist ja tehtud töö eest maksmist peame samuti **vajalikuks põhitegevusega seotud kuluks,** sest senine projektide elluviimise kogemus on näidanud hangete korraldust kui suuremat riskitegurit projektide elluviimise venimisel või tulemuste saavutamisel. Kuna Riigihangete Ameti poolt vastavasisulist lühijuhendit (ehk keerukalt sõnastatud seaduse oluliste aspektide väljatoomist ja kommentaare täitjatele) koostatud ei ole, siis pidasime vajalikuks, meie vastutusel olevate meetmete kasusaajate vajadusest lähtuvalt ja projektide elluviimisega seonduvate riskide vähendamiseks, selline juhend tellida. Juhend asub aadressil http:// www.sisemin.gov.ee/atp/failid/ RH_Kasiraamat_2004.rtf, kuhu on paigutatud projektitaotluste tegemiseks ja projektide rakendamiseks vajalik informatsioon. Materjal on avalikult kätte saadav. Me ei nõudnud tellimustöö teostajalt kvantiteeti e. konkreetset arvu lehekülgi vaid kvaliteetset seaduse olulisemate aspektide selgitust. Töö teostaja täitis temale esitatud nõuded meie hinnangul hästi. Kuivõrd SF vahenditele on hangete korraldamise reeglid samad, mis riigieelarve vahendite osas, siis ei saanud töö teostaja muud seadust kui kehtivat Riigihangete seadust aluseks võtta.

2.3.6. Siseministeeriumi ja Riigi Kinnisvara AS vahel 12.09.2002 sõlmitud üürilepingu nr 48/7.1-13/416 **p.4.4.4**. kohaselt kuulub üüri hulka ehitus ja remonttööde maksumus **vastavalt iga-aastastele investeeringukokkulepetele**. Kuivõrd 2003.a.investeeringukokkulepe **(seega ka makstav kuuüür)** ei hõlmanud vajadust remontida kööginurka ja selle maksumust, tuli Siseministeeriumil selle töö teostamiseks eraldi Riigi Kinnisvara AS kokku leppida (26.11.2003) ja selle töö teostamiseks lisaks igakuisele (aastasele) üürile, täiendavalt tasuda. Riigikontroll väites, et Riigi Kinnisvara AS on kohustatud Siseministeeriumi hoonet remontima oma vahenditest, **tõlgendab lepingu p. 3.2.2. valesti.** Nimetatud punkt kohustab üürileandjat teostama omal kulul üksnes ruumide säilimiseks ja selle täieliku või osalise hävimise kaitsmiseks vajalikku remonti. Hoone parendustööd selle mõistega ei kattu ja seepärast järgiti siin lepingu p. 4.4.4. Ministeerium ei arva, et summa 64 132 krooni on RKAS-ile makstud põhjendamatult.

2.3.5 , 2.3.7 ja 2.3.8. märkustega nõustume, kuigi lepingute kirjalik sõlmimine hiljem on tingitud ka teatud objektiivsetest asjaoludest (probleemi tekitaja on riigieelarve seadus, mis ei luba vajalike kulutuste katet üle kanda järgnevasse aastasse ja uue eelarve ebakindlus) ja kehtiv lepinguõigus tunnustab ka suulise lepingu kehtivust.
Samas peab ministeerium vajalikuks (kinnitatud asjaajamiskorras) fikseerida vajalike tellimuste teostamist üksnes kirjalikult. Riigikontrolli märkusi arutati juhtkonna nõupidamisel ja otsustati, et edaspidiselt hilinemisega sõlmitud lepingud saadab õigusosakond ja rahandusosakond lepingu kooskõlastamise ringilt tagasi vastutavale isikule e. tellijale. Seejärel otsustab kantsler süüdlase vastutuse ja tellimuse edaspidise saatuse.

2.3.9. Riigikontrolli märkus riigihangete osas funktsioneeriva sisekontrolli **täieliku puudumise kohta** ei ole õige ja õiglane. Oleme sellise süsteemi rakendamiseks palju teinud ja testime seda ka edaspidi. Nii näiteks on meil koostatud ja 2004.a. kinnitatud juhend hangete teostamiseks, riigihangete osakonna tegevuse kohta teostasime auditeerimise ja tegime rea ettepanekuid (on rakendatud ja rakendamisel) probleemide lahendamiseks. Riigihangete osakond on saanud tööjõudu juurde jne.
Kahjuks ebaõnnestus meil 2003.a. välja kuulutatud riigihange kütuse hankimiseks – hange vaidlustati ja tühistati, seetõttu korraldasime selle 2004.a. uuesti . Ka toitlustusteenuse osas on hange välja kuulutatud.

2.3.10. 2003 aasta jooksul ei tasutud Advokaadibüroo Raidla & Partnerid OÜ-le Eesti Apostlik – Õigeusu Kiriku varade küsimustes 421 855,90 krooni, kuna kogusumma hõlmas endas ka teisi õigusabi küsimusi. Õigusteenuste osutamise leping nr 205 Advokaadibüroo Raidla & Partnerid OÜ-ga sõlmiti 19.augustil 2003. Peale lepingu sõlmimist tasus ministeerium Eesti Apostlik – Õigeusu Kiriku varade küsimustes õigusteenuste eest 107 922,80 krooni, mis jäi hanke piiridesse. Kokku tasuti Advokaadibüroo Raidla ja Partnerid OÜ le EAÕK varade küsimustes 236 908,60 krooni Hanke korraldamisel ei osatud prognoosida, et teenuste maht nii suureks osutub. 155 057,90 krooni tasuti advokaadibüroole Alambra kohtuasjaga seoses (õlireostuse likvideerimise kahjude hüvitamise nõue Capri Marine LTd vastu), summa moodustas 50 % osutatud teenustest, ülejäänud 50 % tasus Keskkonnaministeerium. Lisaks maksti

advokaadibüroole 29 889,40 krooni muu ministeeriumile osutatud õigusliku abi eest. Ministeerium valis õigusteenuste osutaja Justiitsministeeriumi poolt korraldatud konkursi võitnud pakkujate seast. Käesolevast aastast ei ole tulenevalt riigihangete seaduse § 4 lõikest 4 õigusabi teenuse osutamiseks enam vaja riigihanget korraldada. Õigusteenused on oma iseloomu ja mahu poolest väga erinevad ning seega on teenuste maksumust väga raske ette prognoosida.

2.3.11. Kriisikommunikatsiooni käsiraamatu **trükkimise maksumus koos käibemaksuga** oli 94 872 krooni, mitte 219 000 krooni, nagu on mainitud akti eelnõus. Siseministeeriumi riigivaraosakond võttis kolmelt trükikojalt hinnapakkumised trükise baaskomplektile ning valis välja odavaima pakkumise teinud trükikoja Vaba Maa, kellega avalike suhete osakond sõlmis hiljem lepingu summas 94 872 krooni. Tellimuse täpsustamisel ja materjalide valikul osutus oluliseks arvestamist nõudvaks asjaoluks käsiraamatu kasutamise võimalikkus tööks välitingimustes ning igapäevane kasutussagedus operatiivteenistuste poolt. Alla 100 000 krooni maksnud trükise tellimine ei nõudnud riigihanke läbiviimist, mistõttu seda ka ei korraldatud ning lähtuti kõige odavamatele materjalidele tehtud baas-hinnapakkumistest.
Kriisikommunikatsiooni käsiraamatus kajastatud põhimõtteid töötas välja 27-liikmeline avalike suhete, kriisireguleerimise ja kommunikatsioonikorraldamise alase ettevalmistusega töörühm mitme aasta jooksul, kuna vastav valdkond oli reguleerimata, kuid vajas tungivait kokkuleppeid ja reguiatsioone. Kulutused olid kriisikommunikatsiooni käsiraamatu aluseks olevate kokkulepete sõlmimisele suunatud seminaride, õppuste ja simulatsioonide läbiviimiseks, samuti autorihonorarideks materjali reaalsetele süstematiseerijatele, kokku kirjutajatele ja toimetajatele. Neid kulusid ei saa käsitleda käsiraamatu trükikuludena ega viidata neile kui riigihanke korraldamist nõudnud tegevustele.
Palume p. 2.3.11. korrigeerimist.

2.3.12. Siseauditi osakonna koosseisuvälise peainspektori põhiülesandeks on. kohalike omavalitsuste volikogude esimeeste. vallavanemate majanduslike huvide deklaratsioonide hoidmine, kogumine, kontrollimine ja avalikustamine. Nimetatud kohustusse on ministeerium **seaduse muutmisest alates** suhtunud kui ajutisse tööülesandesse, mis oma olemuselt ministeeriumi tegevusvaldkonda ei sobi. Juba teist aastat käivad meil läbirääkimised Riigikogu vastava komisjoniga selle funktsiooni üle andmiseks . Põhimõtteliselt on arusaamine funktsiooni sobimatusest ja ajutisusest olemas, seni aga seaduse muudatusteni jõutud ei ole. Koheselt pärast vastavat muudatust on võimalik selle kohustuse täitjaga teenistussuhe lõpetada.

2.3.13 Ministeerium on jätkuvalt seisukohal, et allkirja kombinatsiooni A+B puhul ei ole mõeldav, et A või B-allkirja isik saaks üldse ainuisikuliselt sooritada Siseministeeriumi nimel pangas tehinguid. **Seega väärkasutuse riski tõenäosus on siin olematu, sest kehtestatud sisekontrollisüsteem e. kahe allkirja nõue peaks selle riski viima miinimumini.**

Riigikontrolli märkust siiski arvestame ja rahandusosakonna juhatajat kohustati edaspidiselt korraldama allkirjaõiguslike isikute muutmise vormistamine teenistuja lahkumisega samal päeval.

2.3.14. Vastavalt ministeeriumi kantsleri käskkirjale 02.05.2003 nr 109p 1 pidi ministeeriumi ametniku, Lauri Tabur'i, sõidukulud kompenseerima kohapeal Euroopa Komisjon. Seega esitas ministeerium arve sõidukulude tagasinõude osas L. Tabur'ile summas 14 106,75 krooni. Vaatamata korduvatele arupärimistele kontaktisik Nicolas Kaye'le ei ole käesoleva ajani summa ministeeriumi ega L. Tabur'i arvele laekunud. Viimati esitati Euroopa Komisjonile ministeeriumi uued rekvisiidid raha ülekandmiseks 2004 aasta alguses. Euroopa Komisjon tunnistas kohustust ja lubas raha ministeeriumile üle kanda. Kui raha laekub, teavitame koheselt Riigikontrolli ja kanname saadud vahendid riigituludesse.

Palume Riigikontrollil meie selgitusi eelnõus arvestada. Faktivead palume parandada.

Täname Riigikontrolli väljatoodud tähelepanekute eest ja loodame jätkuvale meeldivale koostööle.

Lugupidamisega

Margus Leivo
Minister

Märt Kraft
Kantsler

Anne Schmidt
612 5026
anne.schmidt@sisemin.gov.ee